

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

EED Factsheet keurmerk: CO₂-reductiemanagement met ISO 14001

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Versie 9 april 2018.

EED Factsheet keurmerk: CO₂-reductiemanagement met ISO 14001

Inhoud:

- Samenvatting
- Samenvattend oordeel
- § 1 – Introductie en gebruik factsheet
- § 2 - Inleiding CO₂-reductiemanagement met ISO 14001
- § 3 - Samenhang met de EED-audit
- § 4 – Oordeel en advies.
- § 5 – Referenties

Samenvatting

Deze factsheet maakt onderdeel uit van een reeks. In iedere factsheet uit deze reeks wordt aangegeven in hoeverre het betreffende keurmerk voldoet aan de EED-criteria van een energieaudit. Hier wordt bedoeld de vierjaarlijkse audit die wordt opgelegd aan grote ondernemingen door artikel 8 van het Energy Efficiency Directive (EED, 2012/27/EU van 25 oktober 2012) en de ministeriële regeling IENM/BSK-2015/103340 van 10 juli 2015.

In één oogopslag:

- – groen: voldoet aan de criteria van EED.
- – wit: het EED-criterium valt niet onder het keurmerk, maar gezien hetgeen waarop het keurmerk is gericht, is dat criterium daarvoor niet relevant.
- – geel: voldoet deels aan de criteria van EED, of voldoet vanaf een bepaald niveau van het keurmerk aan de criteria. In het geval van het deels voldoen aan de criteria is het aan het bevoegd gezag te beoordelen of dat in voldoende mate is. In § 4 wordt daarover advies gegeven.
- – rood: voldoet niet aan de criteria van een EED-audit.

CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 voldoet aan de volgende criteria:

- Het keurmerk omvat een energie-audit.
- Het keurmerk wordt gecontroleerd door een onafhankelijke partij.
- Het keurmerk omvat een audit voor productieprocessen.
- Het keurmerk omvat een audit voor utilities.
- Het keurmerk omvat een audit voor gebouwen.
- Het keurmerk omvat een audit voor transport.
- Er is een opgave van energieverbruiken.
- De audit omvat belastingprofielen.
- De audit omvat alle energiedragers.
- De audit omvat verbruiksprofielen voor processen, gebouwen, utilities en transport.
- De audit bevat een overzicht van besparingsmaatregelen.

- De audit omvat een plan voor de uitvoering van maatregelen
- Het keurmerk heeft een ambitieniveau voor energie.
- Het keurmerk maakt een koppeling met wettelijke verplichtingen
- Er vindt borging van het keurmerk plaats

CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 voldoet deels of niet aan de volgende criteria:

- De levenscyclusmethode voor rentabiliteit wordt niet overal toegepast.

Samenvattend oordeel:

CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 niveau 1 is acceptabel zonder aanvullingen.

CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 niveau 2 is acceptabel zonder aanvullingen.

Zie §4 voor details van de beoordeling en het advies.

§ 1 – Introductie en gebruik factsheet

Deze factsheet maakt onderdeel uit van een reeks. In iedere factsheet uit deze reeks wordt aangegeven in hoeverre het betreffende keurmerk voldoet aan de EED-criteria van een energieaudit. Hier wordt bedoeld de vierjaarlijkse audit die wordt opgelegd aan grote ondernemingen door artikel 8 van het Energy Efficiency Directive (EED, 2012/27/EU van 25 oktober 2012) en de ministeriële regeling IENM/BSK-2015/103340 van 10 juli 2015.

Het gaat bij deze reeks factsheets om keurmerken die een certificaat afgeven en in ieder geval een energieaudit omvatten. De factsheet geeft aan op welke punten het keurmerk wel of niet in voldoende mate voldoet aan de EED-criteria. Als extra werkzaamheden nodig zijn om te voldoen aan de EED-criteria dan is aangegeven hoe dit het beste kan. De factsheet geeft zo een beoordeling van het keurmerk in het licht van de EED-criteria en aanbevelingen aan bevoegd gezag en certificaathouders over aanvullende werkzaamheden.

Deze aanbevelingen zijn richtinggevend voor het bevoegd gezag en hebben geen juridische status. Bevoegd gezag wordt echter wel sterk aangemoedigd de aanbevelingen op te volgen. Daarmee wordt een duidelijke lijn ten aanzien van het keurmerk gevolgd. Dit geeft uniformiteit in de uitvoering waarmee de uitvoeringslasten voor de EED-richtlijn worden gereduceerd en het bedrijfsleven wordt aangemoedigd om op structurele wijze aan energiebesparing en duurzaamheid te werken door het gebruiken van een gecertificeerd keurmerk.

Als een bedrijf in het bezit is van dit keurmerk, stuurt het bedrijf een kopie van het certificaat aan het bevoegd gezag op. Het bevoegd gezag bepaalt of het inzage wil krijgen in de onderliggende informatie.

Het keurmerkcertificaat, de energiebalans en de lijst met energiebesparende maatregelen met uitvoeringsplan zijn bij de onderneming opvraagbaar door het bevoegd gezag.

Keurmerkbeheerders kunnen de factsheet gebruiken om naar aanleiding van de bevindingen een keurmerk aan te passen. De factsheet zal geactualiseerd worden na relevante en substantiële aanpassingen.

Leeswijzer: § 2 geeft een korte beschrijving van het keurmerk en het toepassingsgebied. § 3 geeft detailinformatie over elk EED-criterium en de mate waarin het keurmerk daaraan voldoet. § 4 geeft het oordeel, inclusief een praktisch advies over eventuele aanvullingen. § 5 bevat contactgegevens en referenties.

Links naar de factsheets op de website van RVO worden op de volgende websites gepubliceerd
www.rvo.nl/eed
www.omgevingsdienst.nl
www.vng.nl

§ 2 - Inleiding CO₂-reductiemanagement met ISO 14001

Om de prestaties van ISO 14001-gecertificeerde organisaties t.a.v. CO₂-reductie zichtbaar te maken heeft SCCM een certificatieschema ontwikkeld waarmee dit aantoonbaar kan worden gemaakt. SCCM is de Nederlandse Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en Arbomanagementsystemen, en is een schemabeheerder. De aanleiding hiervoor was de wens van bedrijven om het ISO 14001-certificaat ook te gebruiken voor het voldoen aan de eis uit de Europese Energie Efficiency Directive (EED) ten aanzien van het uitvoeren van een zogenaamde energieaudit. Het EED biedt de mogelijkheid om een ISO 14001-certificaat daarvoor te gebruiken wanneer daar een 'module' aan toe wordt gevoegd die zekerstelt dat voldaan wordt aan de eisen uit het EED. Met het certificatieschema CO₂-reductiemanagement wordt daaraan voldaan. Het certificatieschema kan alleen in combinatie met het ISO 14001-certificatieschema van SCCM worden toegepast door certificatie-instellingen met een accreditatie voor ISO 14001-certificatie.

ISO 14001:2015 is de vernieuwde ISO norm voor milieumanagement.

De tijdelijke regeling IENM/BSK-2015/103340 van 10 juli 2015, geeft op basis van artikel 3 van de EED vrijstelling van de EED-audit aan ondernemingen die ISO 14001 gecertificeerd zijn en daarbij aantoonbaar ISO 14051 gebruiken voor energiestromen. ISO 14051 is een module voor zg. material flow cost accounting.

De tijdelijke regeling heeft tevens expliciet de mogelijkheid open gelaten dat toekomstige gecertificeerde systemen tot vrijstelling van de verplichting om een EED-audit te ondergaan kunnen leiden.

De onderhavige module CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 sluit beter aan bij de criteria van de verplichte EED-audit dan ISO 14051. Het ligt dan ook in de rede dat de combinatie van het ISO 14001 certificaat en CO₂-reductiemanagement voldoende invulling geeft aan een EED-audit.

Binnen het schema CO₂-reductiemanagement zijn twee niveaus onderscheiden:

- 1 Energiemanagement: op dit niveau wordt per energiedrager de mogelijkheden tot energiebesparing bepaald voor de scopes 1 en 2 aangevuld met transport (voor zover beïnvloedbaar).
- 2 CO₂-management: op dit niveau wordt een integrale benadering toegepast en vindt voor de verschillende energiedragers een omrekening plaats naar CO₂-emissies en worden keuzes gebaseerd op het realiseren van een maximale reductie van CO₂-emissies. Daarnaast worden explicietere eisen aan de identificatie van scope 3 emissies gesteld.

Certificatie-instellingen die het certificatieschema CO₂-reductiemanagement toepassen moeten geaccrediteerd zijn voor ISO 14001-certificatie door een bij IAF aangesloten accreditatie-

instelling. Accreditatie voor het certificatieschema CO₂-reductiemanagement is niet vereist. Voor het gebruik van dit certificatieschema dient een overeenkomst met SCCM te worden afgesloten. SCCM is verantwoordelijk voor het toezicht op de correcte toepassing van dit certificatieschema.

Het Centraal College van Deskundigen (CCvD) ISO 14001 / ISO 50001 van SCCM is verantwoordelijk voor de inhoud van het certificatieschema.

Een certificaat voor het keurmerk CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 is 3 jaar geldig met een jaarlijkse controle door de certificerende instelling.

§ 3 - Samenhang met de EED-audit

Onderstaande beschrijving gaat in op details van CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 in relatie tot de auditplicht voor grote ondernemingen volgens artikel 8 van het EED. RVO heeft deze analyse uitgevoerd in overleg met betrokkenen vanuit bevoegd gezag Wm en in overleg met de keurmerkbeheerder.

In onderstaande beschrijving wordt regelmatig gerefereerd naar het certificatieschema CO₂-reductiemanagement.

Per EED auditcriterium:

1. ■ Omvat het keurmerk een energieaudit?

Ja. In paragraaf 2.4 van het certificatieschema CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 wordt een nadere aanvulling gegeven voor de identificatie van risico's en kansen met betrekking tot het milieuaspect energie uit art. 6.1.2 van ISO 14001:2015. Het betreft samengevat het opstellen van een 'energiebalans' en het identificeren van de mogelijke maatregelen om het energieverbruik te verminderen. Ten opzichte van ISO 14001 geeft dit de noodzakelijke nadere aandacht voor het energieverbruik van een onderneming.

In paragraaf 2.5 wordt ingegaan op de doelstellingen met betrekking tot het energieverbruik en -gebruik. Alle eisen uit de ISO 14001-norm zijn van toepassing. Op basis van deze eisen dient een plan te worden gemaakt en de uitvoering van het plan te worden gemonitord. Het geheel is te karakteriseren als een energie-audit.

2. ■ Controle keurmerk door onafhankelijke partij?

Ja. Een certificaat wordt door een onafhankelijke voor ISO 14001-geaccrediteerde certificerende instelling verstrekt voor drie jaar. Om de drie jaar is er een herbeoordeling. In elk tussenliggend jaar is er een controle-audit. De audits zijn gecombineerd met de jaarlijkse ISO 14001-audit.

SCCM organiseert tweemaal per jaar een overleg tussen het Centraal College van Deskundigen, waarin belanghebbende partijen zijn vertegenwoordigd en certificatie-instellingen welke het schema gebruiken. De werking van het certificatieschema komt in dit overleg aan de orde en wordt zo continu gevolgd en eventueel verbeterd.

3. ■ Omvat audit productieprocessen?

Ja, de audit omvat productieprocessen. In § 2.2 van het certificatieschema wordt het toepassingsgebied voor CO₂-reductiemanagement beschreven, zowel in fysieke begrenzing als qua onderdelen van de organisatie, waaronder productieprocessen.

4. ■ Omvat audit utilities?

Ja, de audit omvat utilities. In § 2.2 van het certificatieschema wordt het toepassingsgebied voor CO₂-reductiemanagement beschreven, zowel in fysieke begrenzing als qua onderdelen van de organisatie, waaronder utilities.

5. ■ Omvat audit gebouwen?

Ja, de audit omvat gebouwen. In § 2.2 van het certificatieschema wordt het toepassingsgebied voor CO₂-reductiemanagement beschreven, zowel in fysieke begrenzing als qua onderdelen van de organisatie, waaronder gebouwen.

6. ■ Omvat audit transport?

Ja, de audit omvat transport. In § 2.2 van het certificatieschema wordt het toepassingsgebied voor CO₂-reductiemanagement beschreven, zowel in fysieke begrenzing als qua onderdelen van de organisatie, waaronder transport.

In paragraaf 2.4 is onder Niveau 1 een nadere specificatie gegeven m.b.t. transport. Naast de emissies verbonden aan de eigen transportmiddelen gaat het om de emissies verbonden aan transport van personeel en goederen waarvan de omvang of de invulling van het transport direct beïnvloedbaar is door de organisatie.

7. ■ Is er opgave van:

- a. actuele energieverbruiken?
- b. gemeten verbruiken?
- c. traceerbare verbruiken?
- d. herleidbare verbruiken?

De organisatie moet het energieverbruik bepalen en de informatie daarover actueel houden. De kwaliteit van de gegevens wordt door eisen uit ISO 14001 geborgd.

- a. De organisatie dient op basis van paragraaf 2.4 van het certificatieschema een proces vast te stellen, te implementeren en te onderhouden voor het maken van een analyse van het energieverbruik dat wordt uitgevoerd op basis van een, waar mogelijk kwantitatief, inzicht. Onderhouden wil zeggen dat dit actueel moet worden gehouden.
- b. In paragraaf 2.4 is aangegeven dat het inzicht moet zijn gebaseerd op het actuele gebruik en daar waar mogelijk gemeten moet zijn.
- c. ISO 14001:2015 stelt eisen aan de kwaliteit van de monitoring en metingen, deze moeten leiden tot valide resultaten (ISO 14001:2015 art. 9.1.1). Daarnaast moet gezorgd worden dat de gecommuniceerde informatie betrouwbaar is (ISO 14001:2015 art. 7.4.1). De methoden voor monitoring en metingen moeten worden vastgesteld. Deze eisen leiden tot traceerbare en herleidbare informatie over het energieverbruik en -gebruik.

- d. Energieverbruik is gerelateerd aan processen, gebouwen, utilities en vervoer. Zie hierboven bij de punten 3 tot en met 6 en de toelichting in paragraaf 2.2 en 2.4 van het certificatieschema.

8. ■ Omvat audit belastingprofielen?

Een belastingprofiel geeft inzicht in de variatie van het energieverbruik in de tijd.

Indien dit relevant is voor een organisatie, dan is er een belastingprofiel beschikbaar (zie de toelichting in het certificatieschema paragraaf 2.4)

9. ■ Bevat audit alle energiedragers?

De organisatie dient een overzicht te hebben van alle energiedragers en inzicht te hebben in de omvang en verdeling daarvan naar functies en eventuele omzetting naar andere energiedragers. (zie toelichting in paragraaf 2.4 van het certificatieschema).

10. Bevat audit verbruiksprofielen?

- a. ■ voor processen?
- b. ■ voor gebouwen?
- c. ■ voor utilities?
- d. ■ voor transport?

Een verbruiksprofiel is de onderverdeling van het energieverbruik naar de diverse energieverbruikende toepassingen.

Vereist is dat een zodanig gedetailleerd overzicht beschikbaar is dat voor alle binnen de onderneming bestaande energiedragers, de omvang en verdeling daarvan naar functies (d.w.z. onderdelen van processen, gebouwen, utilities en transport) en eventuele omzetting naar andere energiedragers bekend is.

De diepgang van de analyse dient zodanig te zijn dat een organisatie minimaal 90% van het energieverbruik in kaart heeft gebracht. In paragraaf 2.4 van het certificatieschema is dit toegelicht.

11. ■ Is levenscyclusmethode rentabiliteit gebruikt?

Een kostenanalyse over gehele levenscyclus voor grotere investeringen is geen expliciete eis in ISO 14001:2015 of het certificatieschema CO₂-reductiemanagement met ISO 14001.

ISO 14001:2015 vereist de aansluiting bij andere bedrijfsprocessen en bij het plannen van acties het in aanmerking nemen van de financiële, operationele en bedrijfsmatige eisen. Door veel organisaties zullen grotere investeringsbeslissingen daarom worden genomen op basis van andere afwegingen (o.a. de kosten over de gehele levenscyclus) dan alleen de terugverdientijd.

12. ■ Omvat audit overzicht besparingsmaatregelen?

Zie toelichting in paragraaf 2.4 van het certificatieschema CO₂-reductiemanagement met ISO 14001.

De organisatie moet gedocumenteerde informatie onderhouden van haar:

- Processen die nodig zijn voor het verkrijgen van een betrouwbaar inzicht in, en het analyseren van het energieverbruik, inclusief gebruikte criteria.
- Energieverbruik en belangrijke energiegebruikers (faciliteiten, apparaten of processen die een significante invloed op het energieverbruik hebben).
- Risico's en kansen met betrekking tot CO₂-reductie en daarbij gehanteerde criteria. Dit omvat onder meer inzicht in de energiebesparings-mogelijkheden (CO₂-reductiepotentieel) inclusief kosten en terugverdiertijden en de maatregelen met een terugverdiertijd van 5 jaar of minder.

13. ■ Omvat audit een plan voor de uitvoering van maatregelen?

Op basis van ISO 14001:2015 art. 6.1.4 (Acties plannen) en art. 6.2.2 (Acties plannen om milieudoelstellingen te bereiken) moeten er plannen te zijn voor de uitvoering van besparingsmogelijkheden.

De uitvoering van de plannen moet worden gemonitord en waar nodig worden bijgestuurd.

Het formuleren van een plan voor de uitvoering van maatregelen is overigens (nog) géén vereiste voor de verplichte audit volgens de Energie Efficiëntie Richtlijn.

14. ■ Heeft keurmerk een ambitieniveau voor energie?

In paragraaf 2.3 van het certificatieschema CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 wordt een nadere specificatie gegeven aan art. 5.2 uit ISO 14001:2015 m.b.t. het milieubeleid. De organisatie dient namelijk vast te leggen dat het zich committeert aan de continue verbetering van de energieprestaties.

Tijdens de directiebeoordeling (zie paragraaf 2.6) dient op basis van het certificatieschema expliciet aandacht te worden besteed aan het behalen van de doelstellingen tot het verbeteren van de energieprestaties. Hiermee is geborgd dat de onderneming een ambitieniveau vastlegt en nastreeft.

15. ■ Maakt het keurmerk een koppeling met wettelijke verplichtingen?

ISO 14001:2015 omvat alle onderdelen van een compliancemanagementsysteem. De organisatie committeert zich aan het voldoen aan wet- en regelgeving op het terrein van milieu. De wet- en regelgeving m.b.t. energie maakt hier deel van uit.

SCCM heeft een samenvatting uitgebracht van de energie gerelateerde wet- en regelgeving. In paragraaf 3.1 van het certificatieschema is aangegeven dat auditors bekend moeten zijn met de energie gerelateerde wet- en regelgeving opgenomen in die samenvatting. Bij audits wordt gecontroleerd of organisaties maatregelen hebben genomen om te voldoen aan de wet- en regelgeving.

16. ■ Vindt borging van de resultaten van het keurmerk plaats?

SCCM is een schemabeheerder en voldoet aan de eisen uit NTA 8813: eisen ten aanzien van schemabeheer. Onderdeel van de eisen is dat de schemabeheerder schema's periodiek evalueert en waar nodig aanpast.

SCCM heeft een zogenaamde CCvD (Centraal College van Deskundigen) voor ISO 14001. In dit CCvD zijn belanghebbende partijen vertegenwoordigd, inclusief deskundigheid op het gebied

van de EED-audit. Dit CCvD volgt het gebruik van de certificatieschema's voor zowel ISO 14001 als CO₂-reductiemanagement. Het CCvD vergadert tweemaal per jaar en heeft tweemaal per jaar overleg met de certificatie-instellingen die deze schema's gebruiken. Op deze manier is er blijvende aandacht voor het functioneren van de schema's en de kwaliteit waarmee wordt gecertificeerd.

§ 4 – Oordeel en advies.

Het algemeen oordeel kent drie niveaus:

1. Acceptabel
2. Acceptabel met aanvullingen
3. Onacceptabel in de huidige vorm

Het oordeel heeft betrekking op de eerste en tweede ronde van de EED energieaudit. Er wordt voldaan aan alle momenteel geldende EED-criteria.

Het oordeel hangt af van het aantal gele en rode vakjes en het belang van die criteria voor de ondernemingen voor welke het betreffende keurmerk van belang is. Minder dan 3 gele vakjes betekent "acceptabel" (uitgaande van de aanwezigheid van een energieaudit). Meer gele vakjes, en rode vakjes betekent maatwerk.

Een selectie van bevoegd gezag, en keurmerkbeheerders hebben deze teksten kunnen becommentariëren. De verantwoordelijkheid voor het eindoordeel van het keurmerk ligt bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Oordeel:

CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 niveau 1: acceptabel zonder aanvullingen.

CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 niveau 2: acceptabel zonder aanvullingen.

Advies aan het bevoegd gezag:

Het bevoegd gezag wordt geadviseerd het certificaat CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 zowel niveau 1 als niveau 2 te accepteren als equivalent aan de EED-auditplicht en geen aanvullingen te vragen.

§ 5 - Referenties

Contact:

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen (SCCM)

Kettingstraat 2

Postbus 13507

2501 EM Den Haag

T 070 3623981

E info@sccm.nl

Meer informatie over ISO 14001, ISO 50001 of CO₂-reductiemanagement met ISO 14001 op www.sccm.nl. De informatie betreft onder andere certificatieschema's, informatiebladen met praktische toelichting, certificerende instellingen en gecertificeerde organisaties.

www.sccm.nl/landpag/co2-reductie-met-iso-14001

Factsheets keurmerken EED-audit:

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/energie-besparen/europese-energie-efficiency-richtlijn-eed/energie-audit-eed/keurmerk>

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Croeselaan 15 | 3521 BJ Utrecht

Postbus 8242 | 3503 RE Utrecht

T +31 (0) 88 042 42 42

F +31 (0) 88 602 90 23

E klantcontact@rvo.nl

www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | april 2018

Publicatienummer: RVO-058-1801/FS-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO.nl werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO.nl is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Dit document is in opdracht van RVO.nl opgesteld.

Neem contact met ons op als u een toegankelijkheidsprobleem ervaart.

Wij maken het dan graag alsnog voor u in orde!